

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Laetitiae Perfectae Artificium In Conscientiae Recta Efformatione
inuentum, & per Adventuales Conciones expositum ac demonstratum

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1667

Regula I. Quantum spatium temporis ferè impendendum sit examinandis
ante Confessionem peccatis, ijs qui saepè confitentur, aut examen faciunt
quotidianum; item quantum & quod scrupulosis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11367

quanta &
qualis mo-
ralis et ju-
dicio aut
Confessarij
discernen-
dum.

sibi aut sapienti Confessario adhibuisse visus fuerit : sic vt nihil sponte sua intactum reliquerit, atque omnia quantum sibi videtur, bonâ fide, in memoriam reuocarit.

Verùm sunt plurimi, qui peccatores non sunt quasi sedentarij, sed quorum vita, etsi vt plurimum innoxia, maculis tamen imò & sceleribus nonnumquam inspergitur, & magno interim Sacramentorum vsu ea nituntur sæpius eluere. Iis sedandis major est difficultas : nam vt puritatis sunt studiosi, ita sunt plerumque in examinando nimij, & in perperam dijudicandis actionibus faciles, imò & projecti. His ergo vt temperamentum afferamus, regulas quasdam generales porrigimus. Quarum sit

PRIMA REGULA.

Quantum spatium temporis ferè impendendum sit examinandis ante Confessionem peccatis, iis qui sæpè confitentur aut examen faciunt quotidianum. Item quod quantum scrupulosis.

Aliud est
preparatio
ad Confes-
sionem, aliud
mera pec-
catorum
dysquisitio.

NE quis quæ dicenda sunt admiretur, antè omnia præparationem animi, quam Confessioni instituendæ piè vtiliterque præmittimus, à merâ inquisitione criminum diuidamus. Scimus enim pijs & sanctis cogitationibus, humilibusque fuis precibus, Deum admodum demereri, gratiasque ingentes elici, quibus emollitus peccatoris animus, ad scelerum agnitionem, promptamque detestationem faciliùs inlectatur. Quantum huic præparationi impendendum sit tempus, non definitio; neque adeò definitio debet, cum omne impendatur fructuosè. De hâc igitur præparatione posthac non ago. At verò istud assero; eos qui sæpè, id est, octauo ex. gr. quoque die, sacrâ Exomologesi mentem expiare sunt soliti, exorbitare omninò, si solis examinandis criminibus, iisque distinguendis, aut memoriæ quasi ex ordine mandandis, multum insument temporis. Multum autem voco, vt presè loquat, horæ dimidium, aut etiam quadrantem solidum.

Est

46. Est enim inutilis tanta mora, vbi quidquid grauius delictum est, illicò elucescit: & sicut in polito nitidoque speculo, magna oris spurcicies; ita in Conscientiâ munditiei curiosâ, crimen tæditate insolitâ quàm primùm proditur, & tenetur. Vt quid ergo tam sollicita indagatio rei, quæ momento capitur quo inquiritur? Et verò, non nisi vanis euagationibus mentis tempus traducitur. Etenim teipsum attende; fateberis, plerumque dum quadrantem integrum, immoto corpore, oculis quinimò clausis, Conscientiam peccatis examinandis vacasse autumas, tribus omninò temporis impensi partibus, euagatam mentem per omnia, aut ad affidentium mores vultusue attendisse, eos dijudicasse, indignatum te si confiterentur diutiùs; denique nihil minùs egisse quàm tua, nec segnus quidquam examinasse quàm te. Quid igitur fecisti? Dicam clarè; iacturam temporis. Hisce autem mentis distractionibus, exposita cum sit tanta mora examini faciendo minimè necessaria, abrumpendam iudico, mentemque aliis Religionis actibus impensius applicandam.

*Peccatorum
diquis
sape in
duos lon-
ga est.*

*euagatio-
nibus men-
tis exposita.*

47. Quòd si verò scrupulis sis obnoxius, sanè tantam moram sibi concedere, nihil est aliud quàm stultorum ergastulis januam patefacere, vt totâ dementes transcurrant domo, atque jam quasi datâ facultate liberè tumultuentur, & impunè insaniant. Non est quod rem explicem, jam antè me dixisse memini, scrupulos ab insaniâ nihil admodùm differre, nisi penes insaniendi materiam. Vt quid ergo stultis phantasmatis campum tam amplum dare? vt quid ita laxare fræna, vt mediâ horâ aut quadrante integro, mentem obuoluant, suasque sic partes agant, vt de insanis haud paullo fiant & redeant insaniore? Contineantur certè scrupuli in phantasiæ ergastulo, quantum fieri potest, ne nimîa licentiâ insolecant: & si talibus cogitationibus facilis datur exitus, exilient audacissimè, & ad nouum examen momentis singulis animam prouocabunt.

*Scrupulosi
noxium est
longū exa-
men; susci-
piatur enim
scrupuli.*

48. Scrupulosi autem vt sciant quid in examinandâ Conscientiâ, ad quam semper appellant scrupuli, agendum sit; operæ pretium est afferre, quod à Cabrera ex ordine D. Dominici, Magistro & Oratore eccellente, suggeritur consilij; affirmat autem id se à viro sapientiæ sanctitatisque spectatissimæ accepisse. Imprimis scrupulosos homines, numquam vllius peccati siue veteris, siue recenter commissi, quantumcumque videatur enorme ac horridum,

*Scrupulosi
extra tem-
pus exa-
mini depu-
tati, num-
quam cogi-
tet aut exa-
mines pec-
cata.*

dum, examen instituendum, nisi solo eo tempore quod aut quotidiano examini, aut ante Confessionem faciendo, à regulâ aut consuetudine, aut Confessarii approbatione præscriptum est. Itaque si vel peractâ exomologesi, ante perceptam sacram Synaxim, vel inter orandum, vel etiam per diem occurrat cogitatio, examinandum esse crimen aliquod quod fortè obijcitur, repellendam esse cogitationem eiusmodi. Dicerem ego, in ergastulum suum compingendum esse insanum hunc qui fores nititur, nullâque ratione exaudiendum quidquid exclamet & fremat; audiendum porrò, dum tempus legitimum examinis illuxerit. Sapiens profectò est consilium. Totus enim in hoc est Dæmon, phantasmatum auctor aut fautor imprimis egregius, vt per scrupulorum importunitatem & insaniam, Religionis quibus interer actiones interpellat: neque enim Conscientiæ munditiem procurat hostis vaferrimus. Et hoc quidem exinde patet, quòd cùm ante obitam sacram Synaxim, plurima tibi peccata aut dubia, aut certa occurrerent, quæ necessariò videbantur proximâ Confessione explicanda, atque aded mentem præpediebant angustijs; stimulatque à sacrâ Synaxi pedes domum refers, illico in ventos abierunt scrupuli, peccatorum memoria prorsus evanuit, aut jam etiam tibi ipsi apparent ridicula ea, quæ paullo antè tantum sui terrorem incusserant. Itaque ad examen actionum præteritarum si quando prouocatur scrupulosus, caueat sibi vt ne compareat; sed prouocatus ad ordinarium tribunal appeller, id est ad diem horamque legitimo examini præstitutam, ibique dicat se examen debitum iudiciumque Conscientiæ non refugere.

A Dæmone est aliàs ingesta examinis sollicitudo, præsertim ante Communionem.

Exiguam temporis detur examini peccatorum,

Jam verò, si quantum temporis eiusmodi hominibus qui timidioris sunt animi, aut ijs qui sine vllis scrupulis sæpius per hebdomadam confitentur, examini faciendo præstituendum sit, quæras; respondet idem Cabrera ex viri quem laudat sanctissimi præscripto, istud sufficere quod Psalmo quinquagesimo, *Miserere mei Deus*, recitando plerumque impenditur. Quod quidem majori jure censendum est sufficere ijs, qui quotidiano examini operam gnauam dant. Atque exinde patet de ijs qui paullo majora Confessionibus, non tamen enormia interjiciunt interualla, pro temporis proportionem, dicendum quid sit. Medius quadrans his nonne sufficeret? videtur sanè. Certum est errari hâc in parte vt plurimum, & à plerisque. Cùm enim in hoc con-

49.

niti

niti deberent, vt magnis, solidis, frequentibusque Contritionis, multum
verò acti-
bua Contri-
tionis, A-
moris Diuini
etc. Amoris Diuini, detestationis sui, deprecationis, submissionis, denique Spei & Fiduciæ actibus, tempus quod Confessioni præmittitur, sanctè religioseque impenderetur; nunc ita vsuuenit, vt nescio quibus præstigijs inducti homines, etiam sancti, totum ferè tempus voluendis & reuoluendis peccatis, sine vilo fructu aut merito, & interim vix temporis momentum vnicum, præstantissimis illis actibus tribuant. Sic dum ad Sacerdotis genua accedendum est, leuiter percusso pectore, totum sese putant verè pœnitentis explese officium: interim quod erat planè præcipuum, actum est perfunctorie. Stilum itaque mutet si quis sic legerit: spatium temporis, quod vanæ discussioni & euagationibus factæ datum est hactenus, ei detrahat; contritionique eliciendæ, peccatis detestandis, misericordiæ Diuinæ exorandæ tribuat impofterum; & sic ordinata erunt omnia; & proportione debitâ, commodè expensa.

R E G V L A II.

Quomodo scrupulosus de actionibus præteritis iudicare debeat.

50. DE his quidem nihil singulare dicendum superest præter ea, quæ Scrupulosus
non potest
mortale iu-
dicare nisi
de quo cer-
tus est: sic
vt id inra-
re audeat
esse com-
missum. Tractatu 8. diximus. Tamen vt ab his ad alios gradum faciam, & quia materiæ similitudo id requirit, dico, constantissimam & vnanimem Theologorum esse sententiam (& quia omnium est, neminem cito) scrupulosum hominem (talem autem reputare se debet, quisquis à Confessario talis iudicatur) non posse de actione suâ statuere quòd sit mortalis, nisi quam iudicat sine vilo examine, sine vllâ præuiâ consultatione, indubitanter & certò, mortali crimine innodatam, quòd sanè de adulterio à se commissio facile quis iudicauerit. Quod quidem alio modo explicant Theologi; dum omnes asserunt, tam manifestè eis de crimine debere constare, vt iurejurando, si necessitas id exigèret, scelus commissum pro iudicio & foro publico possint audeantque affirmare, saltem coram Deo eiusue Vicario Sacerdote. Hoc verò si non audeant, iudicium quòd de se ferunt, esse nullum: vnde manifestum est, quotiescumque ipsis dubitatio inciderit,